

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

NOVÉ TRENDY SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY - AGROLESNICTVÍ

16. 10. 2024 – Národní konference Venkov 2024

Ing. Pavel Sekáč, Ph.D., vrchní ředitel Sekce pro fondy EU, zahraniční záležitosti a obchodní spolupráci, MZe

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Agrolesnictví

- Způsob hospodaření
- Kombinace pěstování dřevin se zemědělskou činností na standardní orné půdě, travním porostu, trvalém travním porostu
- Po výsadbě agrolesnického systému nedochází ke změně druhu zemědělské kultury (nařízení vlády č. 307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů).
- Pozitiva:
 - Rozdělení velkých dílů půdních bloků (DPB)
 - Ekosystémové služby – omezení vodní a větrné eroze, retence vody, zlepšení mikroklimatu
 - Diverzifikace příjmu zemědělce
- Negativa: ekonomické přínosy spíše ve střednědobém až dlouhodobém časovém horizontu

10 specifických cílů SZP:

1. Podpora udržitelného příjmu a odolnosti zemědělských podniků
2. Zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a posílení orientace na trhu
3. Zlepšení pozice zemědělců v hodnotovém řetězci
4. Příspěvek k přizpůsobení se změnám klimatu a jejich zmírnění
5. Podpora trvale udržitelného rozvoje a efektivní využívání přírodních zdrojů
6. Ochrana přírody a krajiny
7. Oslovení nových zemědělců a usnadnění rozvoje jejich podnikání a generační obměny
8. Podpora zaměstnanosti, růstu, sociálního začleňování a místního rozvoje ve venkovských oblastech
9. Řešení očekávání společnosti v oblasti potravin a zdraví
10. Průřezový cíl – přenos znalostí

Spolufinancováno
Evropskou unií

PŘÍSPĚVEK AGROLESNICKÝCH SYSTÉMŮ: KLIMA, UDRŽITELNÉ VYUŽITÍ ZDROJŮ, BIODIVERZITA

Adaptace na změnu klimatu

- Snížení emisí GHG – pohlcování CO₂
- Zvýšení míry sekvestrace uhlíku – ukládání C do půdy a biomasy
- Agrolesnictví vnímáno jako jeden z nástrojů „uhlíkového zemědělství“

Zlepšení půdních vlastností a podpora malého vodního cyklu

- Snížení větrné a vodní eroze
- Snížení vyplavování dusičnanů do vod
- Rozčlenění velkých půdních bloků
- Stromy svými kořeny a opadem zlepšují strukturu půdy a tím její schopnost zadržet vodu

Zastavení úbytku biodiverzity

- Stabilizace a zvýšení biodiverzity, poskytnutím úkrytu a ploch pro získání potravy a rozmnožování druhům vázaných na zemědělskou krajinu
- Prostupnost krajiny

Příprava opatření agrolesnictví

- od r. 2019 jednání pracovní skupiny pro přípravu opatření agrolesnictví: zástupci MŽP, MZe, výzkumných institucí i vysokých škol (ČZU, MENDELU), NNO (Český spolek pro agrolesnictví, ASZ a dalších).
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány
- 24. 11. 2022 Strategický plán SZP schválen EK – 2 intervence:**
 - 42.73 Založení agrolesnického systému (podle čl. 73)
 - 26.70 Péče o založený agrolesnický systém (podle čl. 70)
- Agrolesnictví implementováno nařízením vlády č. 140/2023 Sb.,** o stanovení podmínek provádění opatření agrolesnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- V roce 2024 dvakrát novelizováno - novelami mj. **reagováno na podněty z řad zemědělců**

AGROLESNICTVÍ = ZPŮSOB HOSPODAŘENÍ

PODPORA 2 TYPŮ AGROLESNICKÝCH SYSTÉMŮ

Silvoorebný

Půda mezi pásy dřevin (šířka 1 – 10 m, vzdálenost pásů 10 – 100 m) je zemědělsky obhospodařována

- Výsadba 100 ks na hektar
- Nejméně 0,5 ha pro vstup
- Více než 50 % lesních druhů
- Nejvýše 40 % jednoho druhu
- Projekt
- Není určeno pro výmladkové plantáže a vánoční stromky
- 75 % životaschopných jedinců v období péče (5 let)

Silvopastevní

Mezi dřevinami (výsadba v liniích, roztroušeně) probíhá pastva a nebo seč

NASTAVENÍ PODMÍNEK UMOŽNUJE:

Zdroj: A. Martiník, MENDELU

Zdroj: archiv ČSAL

- **VARIABILITU PŘI ZALOŽENÍ** - není např. jednoznačně určen spon mezi dřevinami. Rozhodovat by měly ekologické nároky dřevin a podmínky stanoviště i dlouhodobý cíl uživatele.
- **VÝPLATU DOTACE NA 1 HA** - nejedná se o projektové opatření. Investiční část i následná péče je vyplácena na plochu.
- **ADAPTACI NA ZMĚNU KLIMATU** - rozdělení velkých ploch pásy s dřevinami (retence vody, snížení eroze); seznam dřevin k opatření agrolesnictví obsahuje mj. i druhy dřevin jižní provenience jako jsou dub balkánský, mnohoplodý, žlutavý.
- **ZJEDNODUŠENÍ ADMINISTRATIVY** - pokud žadatel zakládá agrolesnický systém ve volné krajině (mimo oblasti Natura 2000 a ZCHÚ) a nepoužije nepůvodní dřeviny a křížence (vybrány ze seznamu dřevin pro toto opatření), nemusí kontaktovat orgány ochrany přírody.

AGROLESNICTVÍ V ROCE 2023

Opatření	Agrolesnictví - založení			
	Počet žadatelů	Výměra (ha)		
Ohlášení	151*	1472,62*		
Žádost o dotaci	87	silvoorebný		silvopastevní
		R	G	T
		163,82	25,51	420,94
		189,33		
		610,27		

*k 02.10.2023

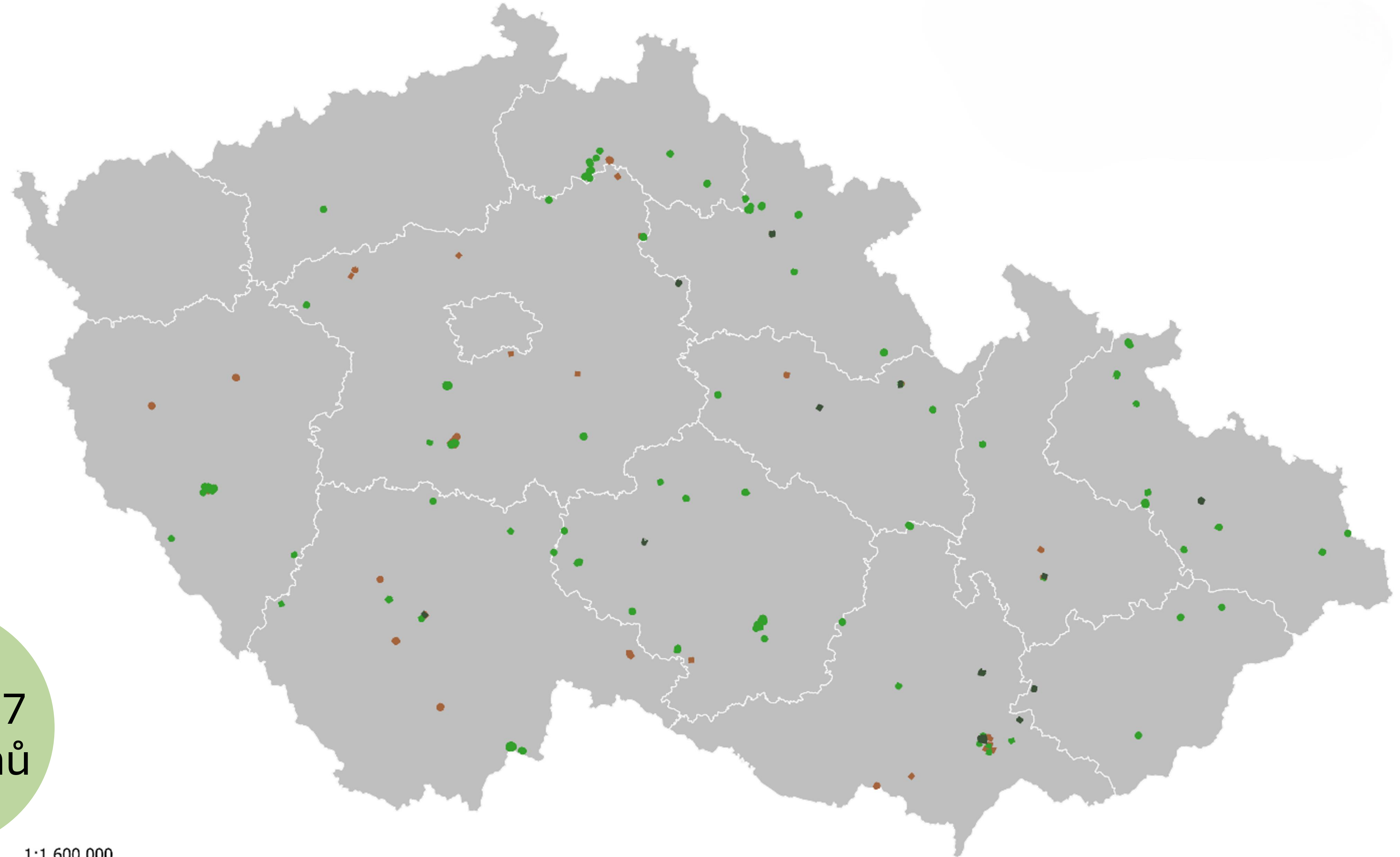
AGROLESNICTVÍ V ROCE 2023 – ZALOŽENÉ AGROLESNICKÉ SYSTÉMY

silvoorebný

- G 25,51 ha
- R 163,82 ha

silvopastevní

- T 163,82 ha

87
žadatelů

610,27
ha

61 027
stromů

1:1 600 000

Zdroj: LPIS, 2023; ArcČR 3.2; zpracování ÚZEI, 2024
Souř. systém: S-JTSK 5514

DOTACE

1. rok založení
4 353 EUR/ha

Kalkulace vypočítána na základě průměrných nákladů: sadební materiál, příprava terénu, ochrana dřevin, vlastní výsadba, zálivka

5 let péče
754 EUR/ha

Kalkulace zahrnuje, ochranu dřevin, údržbu, součástí je i zálivka v prvních letech po výsadbě

V roce 2024 vyplaceno
na agrolesnické
systémy založené na
podzim roku 2023
celkem
53 636 668 Kč

Celkem na opatření alokováno cca 127 mld. Kč

Zdroj: Tereza Humešová

AGROLESNICTVÍ V ROCE 2024

Opatření	Agrolesnictví - 2024
	Ohlášení
počet žadatelů celkem	211
výměra (v ha)	3 029,00
zájemci, kteří podávali ohlášení v roce 2023	66

PŘÍKLADY AGROLESNICKÝCH SYSTÉMŮ ZALOŽENÝCH V ROCE 2023

- Založeno 43,65 ha na TTP = vysazeno 4 365 stromů
- Cíl: rozšíření současné diverzity podnikového zemědělství, které je založeno jak na hospodářském, tak na environmentálním záměru
- Vhodná skladba dřevin:
 - V budoucnu součást pastvin chovaných hospodářských zvířat
 - Atraktanty pro spárkatou zvěř – ochrana lesních porostů
- Specifika projektu:
 - Dlouhodobá příprava: rozsáhlý projekt ve dvou lokalitách
 - Konzultace skladby dřevin s orgány ochrany přírody (Natura 2000)
 - Robustní ochrana založených výsadeb (jelení zvěř)

Zdroj fotografií: Vojenské lesy a statky ČR, s.p.

PŘÍKLADY AGROLESNICKÝCH SYSTÉMŮ ZALOŽENÝCH V ROCE 2023

- **Založeno 10,64 ha na TTP a orné půdě**
- Cíl: regenerace půdy a krajiny, podpora biodiverzity, přirozeného koloběhu živin a vody
- Založené agrolesnické systémy byly zakomponovány do celofaremního hospodaření (od r. 2014)
- Projekt byl vytvořen na základě předchozích zkušeností s výsadbami dřevin na zemědělské půdě
- Specifika projektu:
 - Oplocení celé farmy, individuální ochrana proti zajícům + oplocení částí výsadeb
 - Na TTP ochrana částí výsadeb posílena elektrickým ohradníkem

Zdroj: Jagava Permafarma Veselice

Zdroj: MZe

PŘÍKLADY AGROLESNICKÝCH SYSTÉMŮ ZALOŽENÝCH V ROCE 2023

- **Založeno 4,35 ha na R = vysazeno 435 nových stromů**
- Cíl: maximalizovat adaptaci na změnu klimatu, podporovat biodiverzitu a vytvářet příjmy. Postupný přechod celé farmy na tento způsob hospodaření
- Spolupráce s obcí Mikulov a rozšíření konceptu na obecní pozemky
- Vybrané druhy jsou odolné vůči suchu a nenáročné na údržbu, což pomůže šetřit náklady: kříženec ořešáků, kříženec topolů, moruše bílá, javor mléč.
- Specifika projektu: přesný vzorec výsadby jednotlivých druhů, který umožní vytvořit patro moruší (potrava pro hmyz a ptáky) a růst topolů (fce větrolamu). Po sklizni topolů se uvolní prostor pro moruše. Se smýcením ořešáků a javorů se počítá po cca 60 letech.

Zdroj fotografií: Zeno Piatti

EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ DOTACE

Agrolesnický systém:

- Rozčleňuje velké plochy zemědělské půdy prostřednictvím pásů s dřevinami
- Může v budoucnu ovlivnit mikroklima pěstovaných plodin
- Zlepšuje půdních vlastností a schopnost zadržovat vodu
- Potřebuje dostatek času k plnění ekosystémových funkcí a využití ekonomických benefitů
- Je zakládán na desetiletí, je nutné dobře zvolit jeho umístění v krajině, výběr pozemku/DPB (i vlastnické vztahy), vhodné dřeviny do dané lokality

DĚKUJI ZA POZORNOST

Fotografie použité na základě licence od Shutterstock.com, archiv MZe, pokud není uvedeno jinak